

Горня-Баня до 1884 год., когато, освѣнъ олтаря, е била ратурена. До самъ нея е построена нова кременна черква съ три свода и едно кубенце. Селския священникъ дѣдо Попъ Стоица Стефчовъ рѣдко пкти служи, едно че селянѣтъ не сж до толкова набожни и друго, че въ енорията му влизать още 4 села.

Споредъ горнето прѣдание за засѣляванъето на селото, турцитѣ направили голѣма зграда за кжпанъе въ минералната вода. Зградата имала едно голѣмо кубе и защото прѣди 80—90 години станжла една много голѣма трѣсавица и свода се напукалъ нѣкой си Маличъ-Паша като се боялъ да не би да падне кубето и направи занъ хора, като се кжпять, заповѣдалъ да се срути зградата. Били искарани да я срутватъ на ангария селата: *Юкарж-Баня Балн-Ефенди* и *Клисуря*. Строшили я отъ странитѣ, до гдѣто кубето паднжло въ гьола и постлъ майсторе, съ помощъта на горнитѣ селяне съзидали сегашната зграда съ едно покрито прѣдверие. Въ тая баня селянитѣ сж кжпали биволитѣ си. Когато сж щѣли да дохождатъ нѣкои турци отъ София, селянитѣ сж почитствали банята. По подирѣ, отъ двѣтъ страни на банята сж направени по нѣколко стаи и отдѣлно отъ страна на банята една двукатна зграда, която подиръ освобождението владѣе единъ софийски еврейнъ.

Горня-Баня и други 17 села сж били до 1830 год. войшишки. Всичкитѣ тия села, заедно съ банята сж били като притежание на Софийски свкаръ, който имъ е издавалъ тапии за куповки и продажби. Земята си е била тѣхна. Додѣто сж били *войници*, всѣка година сж ходили на *царско*, т. е. да вършжтъ нѣкой работи въ Цариградъ. Онѣзи, които сж ходили на царско, наричали сж се *войници* и колкото и да ги сж мжчили въ Цариградъ съ тешки работи, кога сж се връщали били сж *сербест* прѣдъ турцитѣ. Шурята на стогодишния дѣдо Аню Мечкановъ — който ми е приказвалъ за тия работи — е ходилъ на *царско* тамъ починжлъ отъ голѣми мжи и три деня лѣжалъ непогребенъ.

Слѣдъ танзиматътъ *царского* се унищожило, нъ за това на селянѣтъ била наложена по-голѣма работа отъ софийскитѣ аги. Тѣ били длжни да посрѣщатъ агитѣ и пашитѣ, кога отивали да се кжпять. Освѣнъ това, тѣ били заставани и да